

Приказ књиге Слободана Антонића *Културни рат у Србији*, Завод за уџбенике, Београд 2008, стр. 266.

Када је, у часопису „Печат“, Слободан Антонић почео да објављује огледе о "другосрбијанској" култури (од Марка Видојковића до Радомира Константиновића), знао сам: збива се нешто важно. Најзад је неко схватио да је култура у Србији важнија од састављања владе Цветковић-Дачић, најзад је неко појмио да су битније издаваштво и позориште од хамлетовских дилема Палме и Кркобабића. Тај који се (најзад!) појавио, а потиче из интелектуалног „mainstream“-а, из српске универзитетске средине, спреман да понесе све последице свог пливања уз струју - то је Слободан Антонић.

Читао сам, са пажњом и „задовољством у тексту“ (Ролан Барт) његове мудре, одмерене, кристално чисте реченице, и надао се - чланци ће постати књига. И заиста: ево књиге! Зове се „Културни рат у Србији“, и штампао ју је, концем 2008. године, у едицији "Културни образац", Завод за уџбенике из Београда.

Бити Слободан Антонић

Некада, у доба док наука још није постала прирепак технологије, било је оних који су за њу били спремни да се жртвују, сматрајући да тако служе добру свог народа и човечанства. Марија Кири је знала да се излаже смртној опасности изводећи огледе са радиоактивним супстанцама. Један од ретких наших савременика спремних да се жртвују за науку је и Слободан Антонић. Он, наиме, чита оно што пишу Биљана Србљановић, Теофил Панчић, Марко Видојковића, Соња Бисерко... Оно што Антонић ради је заиста веома самопожртвavano. То стварно није лако читати. Али, Антонић је опремљен АБХ опремом: својом трезвеношћу и хладнокрвношћу. Већина читалаца ће због оваквих "штива" планути. Није лако мирно и систематски показати шта је све у њима чињенично нетачно и морално погрешно. Антонић, међутим, ово отровно штиво научнички мирно сецира, све док из саме његове утробе не покуља сво незнање и сва морална беда, сада потпуно очигледни и потпуно јасни сваком разумном бићу.

Бити Слободан Антонић, зато, значи бити омрзнут међу "другосрбијанцима". Јер,

"другосрбијанство" је ормар пун костура, а ко год га отвара да би га осветлио и почео са растајнивањем грађанстичких тајни - мора наићи на мржњу оних који тајне крију. Срећом, има још оних који њихове текстове читају, и о њима пишу, разобличавајући ове Чичикове као трговце мртвим идејама и сопственим мртвим душама. И заиста: Антонић не мрзи, него разуме. Зато је Антонићево дело потврдно, а не одречно, градилачко, а не рушилачко.

Антонићева књига је уоквирена првим и последњим огледом. Први, „Културни рат у Србији“, даје одређење онога што амерички научници зову „culture wars“ („ратови у култури“). Последњи, „Криза демократије и транснационалне елите“, бави се улогом транснационалних (национално неодговорних) елита у поткопавању националне државе и демократије. Културни рат је, по Слободану Антонићу, „рат који једна фракција културне елите води против одређених вредности“ (стр. 9). Термин је настао у САД, где су „ратови у култури“, у другој половини XX века, били нарочито снажни. Антонић то исто види у данашњој српској култури, а за пример узима драму „Пад“ Биљане Србљановић. Из његове анализе види се механизам који скромно агитпроповско делце уздиже до шекспировских висина. Тај механизам почива на спрези неколицине "умрежених" критичара и стотинак "елитних", снобовских гледаоца, који мантрично понављају себи и другима: „Не, ја нисам Србин, никако. Ја сам елита, јер мени се ОВО допада. Мени ово МОРА да се допада. Ма, баш је лепо, баш је паметно. Како је дивно бити елита!“ (стр. 32)

Наравно, Антонић зна да су „другосрбијанци“ само локална копија својих америчких и европских узора, које елите глобалног капитализма хушкају да би ратују против свега што ограничава њиховог бога Мамона – од хришћанске вере до националне државе. Биљана Србљановић, ругајући се, у драми „Пад“, владици Николају Велимировићу, нашем Св. Николају Жичком, само понавља (аматерски занесено и несвесно) западне обрасце. Али, она и њој слични нису никакви хероји борбе против „националистичког етатизма“. Они примају бакшиш за бијење везаног човека, немоћног да се озбиљније брани. Антонић то објашњава једноставно (стр. 18): "Тако се показује парадокс модерне уметничке елите. Она живи и ствара у уверењу да је побуњеник против овешталих структура, да разваљује стеге, да изазива моћне и да јуриша на небо. Али, та побуна је само лупање на отворена врата. То је потплитање и исмевање старца (националних структура) који некада јесте био јак, али који је данас и сам жртва новог силеције у крају (глобалистичких структура). Уметничка елита `храбро` кињи тог старкељу, да би затим у џеп ставила новац који јој је, задовољан и развеселењен, добацио млади силеција. Сви ти `алтернативци`, сви ти `хероји отпора`, сви ти `побуњеници против система`, заправо су само његове слуге. Они нису довољно интелигентни чак ни да схвате свој лакејски положај. Или нису довољно поштени да оно што и сами наслућују признају - макар самима себи".

Трагови "друге Србије"

Аутор „Културног рата у Србији“ прати трагове "друге Србије" у издаваштву и медијском простору, као и "другосрбијанске" економске стручњаке, фанатике „либерално-тржишне економије“ ("Четири српска еврореформска стереотипа"). Запажа Антонић и настојања "другосрбијанаца" да измене културни и политички идентитет Срба, одвајајући их од матичног писма и свести о основном националном интересу („Венецијанска комисија и ћирилица“, „Мењање идентитета Србије“). Анализира и селективни приступ правди двојца Бисерко-Кандић, који доказује да су Срби криви за све што се на простору бивше СФРЈ десило од праисторије до данас („Хелсиншки процес“, „Србија и Шкорпиони“). Антонић прати и радикални феминизам „Жена у црном“, који има сличности са нацистичком идеологијом "глајхшалтовања" (утеривања у један корак) културе, језика и друштвености („Феминизам у црном“). Он анализира наметање „политичке коректности“ („Србија у НВО утопији“), која не само да хоће проширење дефиниције брака на хомосексуалце, већ у правни систем хоће да убаци праве НВО шпијуне (тзв. добровољне испитиваче дискриминације) који треба да провоцирају грађане Србије, како би оценили колико се „политички коректно“ понашају. Анализира Антонић „Пешчаник“, као гилотину грађанистичког медијског "Крвавог термидора", као и Б92, као савршену инкарнацију поставке о сто пута поновљеној лажи као најбољем путу наметања "политички коректне" истине („Под зидом Интернет Бастиље“, "Б92 и `васпитавање` српске елите“). Ту је и његово занимање за типичне грађанистичке култур-трегере Теофила Панчића и Марка Видојковића („Легенда о Великом Хигијеничару“, „Поетика пољског WC-а“). Прати Антонић и уџбенике грађанског васпитања, чији је циљ да од наше деце направи цинкароше родитеља који крше „дечја права“, нове Павлике Морозове („Грађанско васпитање и деца шпијуни“).

„Другосрбијански“ говор мржње

Читајући Антонића поново видимо да они који се наводно боре против „говора мржње“ у ствари представљају највеће мрзителие на нашем простору. Њихова мржња је простачка, кафански закрвављених очију преко којих су само, ради "евроатлантског имица", навучене тамне „рејбан“ наочаре. Тако од Теофила Панчића можемо чути да патриоте нису ништа друго до „разлармана каста потконтиненталних Двопапара, радосних да смрде“, они су „фекалне Патриоте“, „задригли фашистоидни полусвет“; имају „гадна уста“ и штошта „умеју да изарлаучу“. Биљана Србљановић се руга повређеном пензионисаном епископу захумско-херцеговачком Атанасију, називајући га „Атанасије Гипсана Крагна Јефтић“, као и кратковидом епископу бачком Иринеју Буловићу називајући га „Иринеј Пиксла Буловић“. Петар Луковић каже да је народ коме припада „ретко глуп“ („одвратно ми је, одвратно, кад видим овај народ“, вели још Петар Луковић), Сретен Угричић вели да је „презрење народа највиша форма родољубља“, Дубравка

Стојановић тражи „васпитавање доста разулареног народа“, Никола Самарџић нас уверава да, ако не дозволимо "другој Србији" да нас денацификује, можемо да „као неки биолошки отпад загадимо Европску Унију“, Ненад Прокић ускликује да у Србији „неће бити ништа боље док се не задиме ломаче свете шпанске инквизиције“... Све ово подвлачи јасан позив који упућује Биљана Србљановић: „Или ће они на нас или ћемо ми на њих!“.

Иза насилних речи најчешће долази насиље. Иза говора мржње најчешће долази злочин. Јован Скерлић је реторику Анте Старчевића, који је Србе звао „накотом за сјекиру“, сматрао само "хистеријом на папиру". Али, онда је дошао Анте Павелић. И "реторика" је постала стварност. Ко то треба да дође иза Теофила Панчића, Биљане Србљановић, Петра Луковића, Николе Самарџића...? И ко то треба да оствари чувене речи Ненада Прокића: „Србија мора бити модерна, са Србима или без њих“?

Заточник „Јежеве кућице“

Док сам читао ову књигу Слободана Антонића, све време ми је била на уму „Јежева кућица“ Бранка Ћопића. Ко не зна за Јежурку Јежића који „ловом се бави, често га виде, / с триста копаља на јуриш иде“? Пошто је ручао у Лијином дому, Јежурко жури до своје кућице, одбијајући даље Лијино гостопримство. Радознала Лија мисли да Јежурко поседује раскошни двор, па хита да види шта тамо има. Успут јој се придруже Вук, Медвед и Дивља Свиња. Сви они су спремни да се одрекну својих брлога "за добар ручак". Стигав до Јежеве кућице, они схватају да је реч о убогом станишту и ругају се Јежу. На то им Јеж мирно одговара: „Тај дом је скроман, али је мој: / ту сам слободан и газда свој“, додавши: „То само хуље, носи их враг, / за ручак дају рођени праг“.

Учинио ми се да је Слободан Антонић тај Јежурка Јежић наше интелектуалне сцене. Спокојан и миран у свести о свом културном идентитету, с „триста копаља“ ерудиције и списатељске вештине, спреман да се одазове позиву сваке „лије“ нашег квазиплуралистичког медијског простора и да учествује у полемичкој трпези за коју је позван, он се не плаши никаквих вукова, медведа и дивљих свиња „другосрбијанства“, па им, сасвим у складу с Ћопићевом поуком „Тај дом је скроман, али је мој“, поручује:

"Тешко да ћете моћи тако да наставите. Још је у овој земљи људи који верују да човек има и нешто друго осим стомака и гениталија; који верују да памет није одлика само садашње генерације, већ да су и претходни нараштаји понешто знали и оставили нам у

О лажи „грађанизма“

Пише: Владимир Димитријевић
уторак, 25 август 2009 19:59

наслеђе; који се не стиде што су део овог народа и који су спремни да понесу његово име; који верују да се голгота и распеће не лече бескрајним конформизмом са моћником, већ стрпљењем, борбом и васкресењем (...) Борићемо се! Више нећемо мирно посматрати како преузimate институцију по институцију, стопу по стопу, све док не окупирате целокупно друштво. (...) Борићемо се по новинама, борићемо се по сајтовима, борићемо се по трибинама; борићемо се по књигама, борићемо се по позориштима, борићемо се по галеријама... Никада се нећемо предати! Показаћемо да су наше вредности боље од ваших! И сигурни смо да ће, на крају, и ова земља и ова култура - победити!" (стр. 37-38).

Читајте књигу „Културни рат у Србији“. Она ће вас охрабрити и вратити вам веру у снагу разума, обасјаног љубављу према Истини и вољом да јој се служи и за њу бори.